

Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, 1938-03-03, iš Kauno - į Tilžę

Mielas Juozapai, / Dviejų butų namas (kad būtų nuoma) geras daiktas, bet jis tau aiškiai netinka ir nieku būdu neapsimoka tau.

Mielas Juozapai,

Dviejų butų namas (kad būtų nuoma) geras daiktas, bet jis tau [1] aiškiai netinka ir nieku būdu neapsimoka tau. Aš už savo 4 kambarių virtuvės ir vonios butą [2] moku 180 Lt [3] į mėnesį. Tavo namuose už tokį butą galėtum gauti į mėnesį maximum 150 Lt, o gal ir mažiau. Kas kita savo namuose tame rajone gyventi, kas kita - butą samdyti. Kauno buto samdytojams - tai jau labai toli. Eis žmonės, kurie arčiau Centro gyventi negali. Tai bus ne pirmos rūšies nuomininkai, terš sklypą ir namus. O statydamas namus - norėsi gi juos padoriau įrengti; o čia dar visokie mokesčiai, draudimas etc. Toje vietoje visas namų malonumas - kad esi vienas, kad niekas nesipainioja. Tuo tarpu į antrą butą įdėtas kapitalas - ne tik neprocentuos, bet ir neamortizuos. Tai visai prastas biznesas. Dviejų butų namas - dviguba kaina. Teisybė, stogas ir pamatai - tie patys, bet užtat: 2 rūšys, 2 sandėliai, laiptai ir ypač vieta namuose laiptams (sienos išvesti gi reikia!). Skačiuok minimum 50. 000 Lt. Ne toks rajonas, kad būtų galima tai daryti. Tuo tarpu 1 buto mūrinį namą jau šiemet galėtum turėti (išsinuomuoti!). Tai būtų gražus geras vieno buto namukas. Statyti Tau tektų su rangovu. Bestatant jau sumoki iki 10. 000 Lt, o [1r] // kai namai pastatyti - gauni paskolą 10-15. 000 Lt ir baigi mokėti. Tokią paskolą lengvai galėsi gauti Taupomosiose kasose ar Žemės banke - tai yra turėjo išsimokėti - į mėnesį po kokius [? 0] Lt. Išnuomodamas atskirą namą (ne butą!), „osobniaką“ [4] - nuomos gausi (irgi daržas dar!) - 180-200 Lt. Na, gal 200 negausi, bet 180 - gali tikėtis; tai kad išsimokėjimas bus labai lengvas (žinoma, mokesčiai - skyriu reiks mokėti). Turint sklypą ir 10. 000 santaupų - be jokios rizikos galima statyti namą. Mūrinį namą, tokį kaip, pavyzdžiui, Penčylos [5], galima dabar pastatyti už 20-23 000 Lt, gal maximum 25. 000, - tai jau visai gerai. Nė nepajusi, kaip už jį per kelerius metus išsimokėsi. Tad apie 2-jų butų namą galvoti nė nepatarčiau, - ne tas rajonas. Bet vieno buto namas - atrodo, tai būtų labai parankus daiktas. Man atrodo, kad planą būtų geriau Tilžėj sudaryti, - ten praktiškesni žmonės. Galėtų paimti kokį standartinį namo tipą, ir faktinai tikrai braižytojas reikėtų apmokėti. Pasirašys gi jį čionai tas, kas statybą vykdys. Tai būtų ir greičiau - ir parankiau, ir tikriau.

Labų dienų p. Bronei [6] nuo mūsų visų.

Tav[o] Balys [7]

1938. III. 3. [1v] //

KOMENTARAI

- [1] Juozapas Sruoga (1886-1957) - vyriausiasis Balio Sruogos brolis. Teisininkas, diplomatas, URM tarnautojas. 1934-1940 m. Lietuvos konsulas Tilžėje. Juozapas Sruoga kartu su žmona buvo įsigiję žemės sklypą Kaune, Žaliakalyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 7A. Tuo metu jis svarstė, ar statytis sklype namą, ar pastačius namą jame gyventi, ar nuomuoti kitiems kauniečiams, ar parduoti sklypą. Balys Sruoga jau buvo įsirengęs sklypą brolio kaimynystėje, 1938 m. gegužės mėnesį pradėjo statyti namą, kuriame planavo gyventi kartu su šeima. Todėl rašytojas patarinėjo broliui, kaip jam geriau pasielgti, galvojant apie ateitį.
- [2] Balys Sruoga su žmona ir dukra nuo 1927 m. rudens gyveno Kaune, Profesorių namuose, Žemuogių gatvėje, Nr. 4, kur nuomojosi butą (ten gyveno iki 1938 m. rudens, kol pasistatė nuosavą namą Ramiojoje gatvėje).

- [3] Išlikę buto Profesorių name nuomos kvitai liudija, kad Sruogų šeima per mėnesį už butą mokėdavo 300 litų, prisidėdavo dar papildomas 3 litų mokestis už elektrinį vandens variklį (Vincas ir Sofija Bilevičiai, „Kvitai B. Sruogai už butą“, Kaunas, 1929–1932, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 1012, l. 1–9r).
- [4] *Особняк* – rus (vienos šeimos) namas, vila.
- [5] Kazimieras Penčyla (1892–1975) – karininkas, kapitonas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje g. Nr. 9 savininkas.
- [6] Bronė Jazbutytė-Sruogienė (1896–1950) – Juozapo Sruogos žmona.
- [7] Balys Sruoga (1896–1947) – Juozapo Sruogos brolis, Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas; nuo 1932 m. – profesorius.